

KONSERTINFORMASJON

Rikskonsertenes
Skolekonsertordning

Om Amors piler og feite rotter

med

Camelias Blancas

På den tiden da ridderne kastet slengkyss til sin mor før de kysset sin elskede, fløy den svaksynte amor omkring i lufta med buen sin. Han skjøt mange piler:

Noen ganger traff de riktig og andre ganger traff de helt feil.

I sefardenes sanger får vi høre om problemene disse pilene kunne skape: Karim og Rahelika får ikke lov å treffe hverandre enda så forelsket de er, greven av Irlos reiser fra sin sørgende grevinne, og selv noble damer blir vraket av den ridderen de helst vil ha. Men de feite rottene klapper uforstyrret i hendene.

Konsert for 1. - 7. årstrinn

Turneen er et samarbeid mellom

RIKSKONSERTENE

Buskerud fylkeskommune

KONSERTINFORMASJON: Camelias Blancas

HISTORISK BAKGRUNN

- det flerkulturelle Spania

Vi hører mye om korstog og religionskriger i middelalderens historie. Men det fins også eksempler på at folk med forskjellig kultur og religion kunne samarbeide og leve fredelig sammen. I Spania levde det på 700-tallet både kristne, jøder og muslimer. Store deler av landet ble styrt av maurerne, arabere fra Nord- Afrika som selv var muslimer, men som også anerkjente jødedommen og kristendommen.

Den kristne kongen Alfons den vise (1200-tallet) var kjent for å samle vitenskapsmenn fra alle de tre kulturene omkring seg for at de sammen kunne forske på felter som matematikk, astronomi og musikk. Den kristne kirken så etter hvert med ublide øyne på det flerkulturelle samfunnet i Spania, og la press på de kristne i landet for at de skulle "fordrive de vantro". Når svartedauden kom til landet, ble det satt ut et rykte om at jødene hadde skyld i dette, og en voldsom heksejakt ble satt i gang.

Maurerne ble også gradvis drevet ut av landet, og i 1492 ble deres siste skanse, Granada, gjenerobret av de kristne. Samme år gikk det ut en befaling om at jødene måtte forlate Spania. Noen av jødene dro med maurerne til Nord-Afrika, andre bosatte seg i Sør- og Øst-Europa, mens andre mønstret på Colombus skip da det samme år dro ut for å finne sjøveien til India. Med seg på reisen tok jødene sin spanske kultur; språket de hadde snakket og sangene de hadde sunget. Jødene hadde sitt eget navn på Spania, nemlig Sepharad. Derfor kalles jøder som stammer fra tiden i Spania sefarder, og det er deres musikk Camelias Blancas fremfører på denne konserten.

MUSIKERNE

Ylva Sjaastad er sanger og forteller, og har opptredt for publikum fra 1-110 år i diverse anledninger de siste ti årene. Hun er spesielt opptatt av å utforske hvordan musikk og fortelling kan forsterke og utfordre hverandre, og mottar statens kunstnerstipend for yngre kunstnere i 2008 for å fordype seg i dette. Ellers turnerer hun med Rikskonsertene, deltar i produksjoner i regi av Den kulturelle skolesekken og har gjennomført flere forestillinger støttet av blant annet Norsk kulturråd, Fond for utøvende kunstnere og Fritt ord. Foruten Camelias Blancas, er Ylva med i fortellerensemblene FabelAkt og Klingelihorn, og hun lager fortellende musikkprogrammer for NRK P2. Hun har hovedfag i musikk fra Universitetet i Oslo og drama og muntlig fortelling fra Høgskolen i Oslo. www.ylvasjaastad.no

Marit Johanne Høye har studert tverrflyte og barokktraverso ved Griegakademiet i Bergen. Marit skriver en doktoravhandling om 1000-1200 tallets nordfranske kyriesanger samtidig som hun jobber med tidlig musikk/musikk i muntlig overlevering og turnerer med Rikskonsertene. Marit har spilt i tidligmusikkensembler i Bergen og i Oslo og spiller renessansetraverso i ensemblene Tydorel og Camelias Blancas. Som stipendiat ved Senter for Middelalderstudier i Trondheim har hun fordypet seg i middelalderens musikk. Hun har holdt foredrag om middelaldermusikk i Tyskland og i Ungarn og har forelest om trubadur- og trouveresang ved institutt for musikk, NTNU.

Ulrik Gaston Larsen har studert historiske gitarer og lutt-instrumenter ved Norges musikkhøgskole og er nå luttstudent hos Prof. Rolf Lislevand ved Staatliche Hochschule für Musik Trossingen, Tyskland. Ulrik er medlem av barokkensemblet Mormorio, rokokkoensemblet Fredmans Apostlar, Camelias Blancas (sefardisk musikk, i samarbeid med Rikskonsertene) samt medlem av vokalensemblet ved musikkhøgskolen i Trossingen. Han har konsertert med forskjellige ensembler på festivaler i bl.a. Strasbourg, Paris, Praha og Wien. I 2006 ble han invitert til å delta ved innspillingen av Rolf Lislevands cd-produksjon, "La chittara spostate" (ASTRÉE / n a i v e) og kan høres på cd-utgivelsen til ensemblet La Chapelle Rhénane, med hvem han har turnert den siste tiden i Tyskland og Frankrike. Platen ble nylig tildelt prisene Diapason D´or og Le monde de la Musique i Frankrike.

KONSERTINFORMASJON: Camelias Blancas

PRAKTISKE KONSERTFORBEREDELSE

- Musikerne ankommer skolen ca. **1 time** før konsertstart. Da må konsertlokalet være klart til rigging. Musikerne trenger ca. 25 minutter til nedrigg
- Elevene plasseres i vifteform foran musikerne som står ved den ene langveggen
- Konserten er tilrettelagt for 1. - 7. årstrinn. Erfaringsmessig er konserten best når den er spilt for en blanding av årstrinn
- Driftsansvarlig og involverte lærere må få en kopi av denne konsertinformasjonen
- Kulturkontakt bes være tilgjengelig under besøket, og husk, det er alltid hyggelig å bli møtt med en kopp kaffe når man kommer til et nytt sted

HVORDAN STYRKE KONSERTOPPLEVELSEN

- Vi ber om at lærerne setter seg sammen med elevene og er publikum og opplever konserten på lik linje med elevene
- Bruk konsertinformasjonen og informer elever, skoleledelsen og lærere om innhold og praktiske opplysninger
- Rikskonsertene har god erfaring fra skoler som bruker elevverter og elevarrangører.
Se www.rikskonsertene.no/elevsomarrangorer for mer informasjon
- Gjør elevene kjent med programmet, se nedenfor. De forberedte møtene er ofte de beste.

FORARBEID

Konserten bringer en med til de sefardiske sangene og historienes eventyrlige verden. Musikerne kommer ikke til å fortelle om historiske fakta og om instrumentene under forestillingen, vi oppfordrer derfor lærerne til å snakke med elevene om dette på forhånd.

En del av sangene i konserten synges helt eller delvis på ladino, et spansk-jødisk språk. Camelias Blancas forteller og fremfører fortellingene i disse tekstene på norsk i forkant eller etterkant av at de synges på ladino. Det er fint om lærerne eller kulturvertene kan informere om dette før konserten.

Internettlinker

Fra universitetet i Oslo:

<http://www.ub.uio.no/uhs/sok/fag/RomSpr/kri/textos/spania/index.html>

<http://www.tf.uio.no/lo/lck/tra0181.html#Heading6>

For de som virkelig vil fordype seg i historie:

<http://libro.uca.edu/ics/emspain.htm>

Her kan man høre korte utsnitt av sefardisk musikk fra en innspilling med ensemble Sarband:

<http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/B000001TZJ/inktomi-musicasin-20/102-7819851-3018558>

Sjekk også ut nettside med lyd med Camelias Blancas:

www.myspace.com/cameliasblancas

For Camelias Blancas:

www.cameliasblancas.no

Vel møtt til konsert!

Idé og opplegg: Camelias Blancas/Hallgeir Frydenlund

Musikalsk konsulent: Hans Olav Gorset

Produsent: Hallgeir Frydenlund, Rikskonsertene © 2002

KONSERTINFORMASJON: Camelias Blancas

Produksjonsnummer: 110V001

SPØRSMÅL OM TURNEPLANEN

Turnélegger Hege Trømborg
Den kulturelle skolesekken i Buskerud
Tlf. 32 80 86 72
E-post: hege.tromborg@bfk.no

SPØRSMÅL OM PROGRAMMET

Produsent Mats Persson
Rikskonsertene
Tlf. 22 02 59 00
E-post: mp@rikskonsertene.no

FAKTA

Rikskonsertenes skolekonsertordning er en del av Den kulturelle skolesekken og gjennomføres som et samarbeidsprosjekt mellom Rikskonsertene og fylkeskommunene. Skolekonsertene utgjør hoveddelen av musikktilbudet i Den kulturelle skolesekken (DKS). Rikskonsertene har det helhetlige ansvaret for skolekonsertordningen i Norge og legger de faglige rammene for virksomheten. Skolekonsertene er statlig finansiert gjennom Kultur- og Kirkedepartementets budsjett. Fylkeskommunene har ansvar for turnéplanlegging og deler av konsertproduksjonen i sine respektive fylker. Kommunene abonnerer på Rikskonsertenes skolekonserter, en ordning som i dag omfatter 99,7 % av alle grunnskoler i landet. 600 000 barn får to årlige besøk av profesjonelle musikere på sine skoler. Den enkelte skole står som arrangør av skolekonsertene. Hvert år gjennomfører ca 800 musikere 10 000 skolekonserter i Norge.

Du finner mer informasjon på www.rikskonsertene.no

KONSERTINFORMASJON: Camelias Blancas

VEDLEGG

SANGENE

De sefardiske sangene lever i tradisjon hos sefardene rundt omkring i verden i dag, og er samlet inn i notesamlinger, på samme måte som vi samlet inn folkeviser i Norge på 1800-tallet. Noen av sangene har gamle røtter, kanskje helt tilbake til den tiden jødene bodde i Spania, mens andre er nyere. De sangene som stammer fra middelalderen har nok forandret seg mye i årenes løp og de har hele tiden blitt påvirket av musikken i de forskjellige landene jødene bosatte seg i. Mange av sefardene flyktet til arabiske land og i flere av de sefardiske sangene kan vi høre innflytelsen fra arabisk musikkultur.

INSTRUMENTENE

Musikerne i Camelias Blancas spiller på kopier av gamle instrumenter som var i bruk i Europa på 1400- og 1600-tallet, og på instrumenter som brukes i arabiske land i dag.

RENESSANSETRAVERSO

Marit spiller på en fløyte i pæretre som er en kopi av en type fløyter som var vanlige i Europa i renessansen. Vi ser også mange bilder fra middelalderen hvor man spiller på liknende instrumenter. Traversoen utviklet seg videre opp gjennom barokken og romantikken, den ble konisk i sin fasong og etter hvert dekket av klaffer. Alle forandringene gjorde fløyta lettere å spille hurtig og å intonere riktig på. Den moderne tverrfløyta er gjerne laget i sølv og har helt andre tekniske muligheter enn renessansetraversoen. Men på veien har den mistet den myke og mystiske klangen som vi finner i de gamle fløytene laget av tre.

LUTT, TEORBE OG GITAR

Vi fikk lutten fra araberne i middelalderen, og de kaller den "oud, som betyr et stykke tre. Det fortelles at det er treet i plekteret man spiller på lutten med, som har gitt navnet til instrumentet. Det arabiske navnet "al-oud", ble til "lutt" i Europa. En av luttene i ensemblet er kjøpt i Libanon og er en slik lutt man spiller på i arabiske land i dag. Denne lutten likner faktisk også på de bildene vi har av instrumentet fra middelalderen. Lutten utviklet seg videre i Europa gjennom renessansen og barokken og det ble skrevet mye solomusikk for instrumentet. Mot slutten av 1500-tallet forandret musikken seg på en slik måte at det ble nødvendig med flere strenger på lutten, og instrumentet fikk mange slektninger i forskjellige størrelser. Den andre lutten vi bruker i Camelias Blancas er en av de større variantene av instrumentet. Den kalles teorbe og er en langhalset basslutt. Gitaren tilhører også luttfamilien, men har en annen fasong. I Camelias Blancas brukes en barokkgitar.